

торгівлі людьми, повинні розглядатися в якості елемента демократичного й прозорого управління, на основі принципу верховенства права.

Список використаних джерел:

1. Україна як країна призначення для торгівлі людьми. Матеріали для практичного використання працівниками прикордонної служби, правоохоронних органів та суддями / Васильєва М. О., Касько В. В., Орлеан А. М., Пустова О. В. К. : Фенікс, 2012. – 120 с.
2. Сергєєва Л.М. Державна політика протидії торгівлі жінками: автореферат. Харків, 2006.
3. Келлі Л. Насильство щодо жінок і дітей. Новий погляд на міліцейську діяльність, її інноваційність та професіоналізм: посібник. Львів: Астролябія, 2011. 176 с.
4. Бесчастний В. М. Особливості імплементації міжнародно-правових норм у сфері боротьби з торгівлею жінками в національне законодавство України. *Боротьба з торгівлею людьми: матеріали Міжнародної наук.-практ. конференції* (м. Донецьк, 26 червня 2008 р.). Донецьк, 2008. С. 66-70.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ПОВАГУ ДО ПРИВАТНОГО І СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ ПІД ЧАС ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Тетяна САВЧЕНКО, здобувач вищої освіти магістра за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Тетяна КУЛИК**

Право на повагу до особистого та сімейного життя забезпечується та охороняється державою, про що свідчить закріплення цих положень в ст. 32 Конституції України; відповідно до ч.1 «Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків передбачених Конституцією»[1]. Для всебічного розуміння та застосування даної норми, необхідно звернутися до офіційного тлумачення положення частини першої статті 32, яке закріплюється в Рішенні Конституційного Суду № 2-рп/2012 від 20.01.2012 : «Інформацією про особисте та сімейне життя особи є будь-які відомості та/або дані про відносини немайнового та майнового характеру, обставини, події, стосунки тощо, пов'язані з особою та членами її сім'ї. Така інформація про особу є конфіденційною»[2]. Поряд з даними положеннями, держава встановлює покладення відповідальності на особу, що порушила право на повагу до приватного та сімейного життя, для забезпечення як

превентивних функцій, так і для відновлення порушених прав постраждалої особи.

В процесі реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, виникає певне протиріччя з основними положеннями Конституції України, яке полягає в тому, що для виявлення, запобігання та безпосередньої протидії порушення прав, необхідно використання відомостей про відносини немайнового та майнового характеру та подій, що послуговували умовою для безпосереднього визначення діяння або бездіяльності особи домашнім насильством. Слід зазначити, що п.3 ст. 1 Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»[3] дає визначення поняття домашнього насильства, та зазначає що воно має наступні форми вираження : фізичне, сексуальне, психологічне, економічне. Зокрема, якщо поставити на ваги фізичне та сексуальне насильство - з одного боку, а з іншого - психологічне та економічне насильство, то останні форми не мають доказової бази у вигляді зовнішніх проявів, на відміну від перших двох. Це, в свою чергу, зумовлює допустиме втручання органів державної влади в сферу приватного та сімейного життя, шляхом доступу до інформації яка відповідно до Рішення Конституційного Суду № 2-рп/2012 від 20.01.2012[2] визначається конфіденційною. Необхідність такого втручання обумовлена тим, що відповідно до ст. 3 Конституції України «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю»[1], а зміст і спрямованість діяльності держави визначають саме права та свободи людини, які ,в свою чергу, охороняються. Дії органів державної влади спрямовані на відновлення порушених прав особи, які визначені в законі, що має найвищу юридичну силу – Конституції України (ст. 8), та мають на меті їх захист, що надає можливість допустимого втручання держави в приватне життя , у разі порушених прав.

Для поліпшення ситуації загальнодержавного рівня та можливості вирішення спірних правовідносин, в 2018 році набрав чинності Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», який передбачає перелік спеціальних заходів, які можуть використовуватися уповноваженими суб'єктами, стосовно кривдника. Відповідно до ст. 25. Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» до заходів відноситься терміновий заборонний припис, який містить: 1) зобов'язання залишити місце проживання постраждалої особи; 2) заборона на вхід та перебування в місці проживання постраждалої особи; 3) заборона в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою[3], враховуючи це, працівники уповноваженого підрозділу органів Національної поліції України можуть застосовувати поліцейські заходи примусу у разі, якщо кривдник відмовляється добровільно виконати вимоги термінового заборонного примусу. Важливим є також те, що пріоритет при вирішенні такої справи, буде надаватися безпеці особи, яка постраждала і вимоги припису поширюються на місце спільного проживання кривдника та постраждалої

особи, не залежно від їхніх майнових прав на це приміщення. Отже, пріоритет буде надаватися особі яка постраждала, навіть якщо право власності на житло належить кривднику, але термін дії даного припису становить не більше 10діб. Ст. 26 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає обмежувальний припис, який може застосовуватися до кривдника у вигляді заборони перебувати в місці спільного проживання з постраждалою особою. Зазначені приписи можуть видаватися лише після оцінки ризиків, це сприяє запобіганню необґрунтованого обмеження в користуванні особи своїми правами. Без необхідної вмотивованості та обґрунтованих причин вважати, що дії кривдника у вигляді домашнього насильства можуть повторюватися у будь-якому прояві, не може бути прийняте рішення про застосування зазначених заходів.

Слід зазначити, що в постанові Верховного Суду в складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 05 вересня 2019 року в справі № 756/3859/19 зазначається: « обмежувальний припис за своєю суттю не є заходом покарання ,а є тимчасовим заходом що виконує захисну та запобіжну функцію і направленим на попередження вчинення насильства та забезпечення першочергової безпеки осіб, з огляду на наявність ризиків.»[4], на основі цього в судовій практиці існують випадки, коли бажаючи вирішити сімейні конфлікти, в яких не вбачається ознак насильства в будь-якій його формі, особа вимагає застосування вищезазначеного заходу, що суперечить самій природі його прояву та передумовам застосування. Для запобігання даним ситуаціям, необхідне глибоке опрацювання та дослідження сутності справи, щоб завадити необґрунтованому втручання в право на повагу до приватного життя.

Список використаних джерел:

1. Конституція України поточна редакція — Редакція від 01.01.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 07.12.2020)
2. Рішення Конституційного Суду № 2-рп/2012 від 20.01.2012 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12#n51> (дата звернення 07.12.2020)
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення 07.12.2020)
4. Постанова Верховного Суду в складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 05.09. 2019 в справі № 756/3859/19 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84092340> (дата звернення 07.12.2020)